

Zondag 28 november 1915 – enige editie

Geïnterneerden.

Te Linne (Limburg) zijn in de mandenfabriek van de firma Straatman vijftien Belgische geïnterneerden te werk gesteld.

Te Delft zijn, naar de Delftsche Courant meldt, ook aan 's rijks constructiewerken enige geïnterneerde Belgische soldaten (vaklieden) werkzaam gesteld.

Het lid van de Belgische kamer, dr. A. Van de Perre heeft in Vrij België twee artikelen geschreven, waarin hij de toekomst van België bespreekt. In het tweede artikel beantwoordt dr. Van de Perre de vraag: Zal België neutraal zijn op de volgende wijze:

De meningen over de waarde van die neutraliteit lopen ver uiteen. Sommigen redeneren als volgt: de inval der Duitsers is een afdoende bewijs, dat de Belgische neutraliteit zonder waarde is. Dus kan er in de toekomst geen sprake van zijn.

Welnu, die gevolgtrekking is onlogisch. Met even weinig recht zou ik zeggen: de neutraliteit heeft ons in het jaar 1870 van de inval bevrijd, dus is de neutraliteit een goede zaak.

De neutraliteit was dus goed in het ene geval, slecht in het andere, en het is niet, omdat een wet in een geval wordt overtreden, en in een ander geval onderhouden, dat zij slecht of goed is.

Het valt niet te loochenen, dat, onder het regime van de neutraliteit, België een meer dan tachtigjarig regime van voorspoed en vrede heeft gekend.

Welnu, een regime, dat die weldaad schonk, verwerpt men niet zonder meer, omdat het niet onfeilbaar is en nadelen heeft, zonder

eerst na te gaan, of de nadelen tegen de voordelen opwegen, zonder te onderzoeken of de voordelen niet kunnen behouden worden.

Maar daarmee hebben we slechts de zaak aan één zijde beschouwd. Velen beweren, dat de neutraliteit ons heeft bedrogen, dat het nu juist aan de neutraliteit te wijten valt, dat België niet klaar was voor de oorlog. Daarop antwoord ik ten eerste, dat België zijn plicht en meer dan zijn plicht heeft gekweten. Wat willen ze meer? Ten tweede wacht ik met ongeduld, en zonder vooringenomenheid, een studie af van deskundigen, die me zal bewijzen, dat België, met een volmaakter inrichting, in staat zou geweest zijn de vijand buiten het land te houden. Ik beken mijn onbevoegdheid. Dit alleen weet ik, dat Namen, sterk verdedigd door zijn forten, met een flinke Franse rechtervleugel en een goede Engelse linkervleugel, geen twee dagen stand hield.

Ten derde – en dat is toch wel afdoende – moest België na de oorlog neutraal zijn, dan zou de ondervinding hebben geleerd, dat het regime van de neutraliteit diensten bewees, maar dat het zomin als welk regime ook onfeilbaar is; dat er dus ernstige maatregelen voor zelfverdediging moeten genomen worden.

Nog anderen zeggen, dat België aan zijn neutraliteit, zijn kleinzielige politieke gedachten te danken had. Een land moet dus een militaristische staat zijn om brede gedachten te hebben. Helaas! Dat is een Duitse redenering en ik meende, dat we juist dat Duits beginsel, in deze oorlog bestreden, en dat we het niet opgaven voordat het gedood was.

Ik besluit: de neutraliteit “ne mérite ni cet excès d’honneur, ni cette indignité”.

Een vierde groep schijnt zich mordicus vast te klampen aan de neutraliteit, niet ter wille van het principe, maar omdat ze vrezen, dat België een bondgenootschap, ditmaal een bestendige bondgenootschap zou sluiten met Frankrijk en Engeland.

En hier brengen ze dat in verband met Vlaams België, met de Vlaamse Beweging.

Deze groep is die der kittelorigen, waarvan ik in het begin van mijn vorig artikel sprak. Zij winden zich op, omdat een jonge flierefluiter als “De Weerdt” schrijft, dat “België Latijns zal zijn of niet zal zijn”.

Ik zou hem wel willen kennen, de Belgische staatsman, die voor een bestendig politiek verbond met Frankrijk zou te vinden zijn. Hij zou blijken geven van weinig vaderlandsliefde, van onbekendheid met de Belgische toestanden en van kortzichtigheid.

Onze soldaten vergieten hun bloed voor de onafhankelijkheid van hun vaderland. En op dat ogenblik zouden er politieke mannen te vinden zijn, die ons aan een andere grote mogendheid zouden binden? Onmogelijk.

Er is immers tussen beide stelsels; neutraliteit en verbond met Frankrijk, ruimte genoeg voor stelsels, die de slechte zijden der neutraliteit wegnemen en de gevaren van een bestendig verbond weren, of stelsels, die de goede zijden van het vorig neutraliteitsstelsel behouden en de gebreken van een bestendig verbond ontwijken. Heten we dat nu neutraliteitsstelsel of wat ook! Het is me gelijk.

Welk is dat stelsel? Ik zal me wel wachten het uit te werken. Zoveel hangt af van de uitslag van de oorlog. Alleen wil ik twee richtingen aanduiden. Het stelsel, door Asquith voorgesteld, namelijk het verbond der Europese mogendheden. Die gedachten zet ik later wel

eens uiteen. Bij gebrek aan dergelijk verbond, kan er een verbond der kleine Europese landen tot stand komen, die neutraal zouden verklaard worden of het zelf zouden doen en alleen solidair zouden optreden wanneer één onder hen is aangevallen. Zeker schijnt het me dat, moest dit laatste verbond voor deze wereldoorlog bestaan hebben, België zou gespaard gebleven zijn. Het voordeel dat Duitsland vond met door België te breken, zou niet opgewogen hebben tegen de nadelen, door de vijandschap van de kleine mogendheden ondervonden.

Mijn besluit is dus: ik hou noch van neutraliteit zoals ze vroeger werd opgevat, noch van een bepaald verbond met Frankrijk. De uitslag van de oorlog kan alleen juist bepalen, welk politiek regime het best zal passen voor België.

Het briefverkeer tussen België en Turkije is hersteld.

Naar wij in de Belgische XXe Siècle lezen, die te Havre verschijnt, is er officieel bericht gekomen, dat er te Brussel vier gepensioneerde Belgische hoofdofficieren gevangen zijn genomen, nl. de generaals Janssen, van Sprang en de Fauconval en kolonel Brassine.

Verder verneemt het blad, dat pater Devroye, rector van de Sint Michielschool, en pater Dutry, van dezelfde school, beiden Jezuïeten, tot 18 maanden gevangenisstraf zijn veroordeeld.